

TÜRK YEİNDE ÜNİVERSİTE YERLEŞTİRMELERİNDE KONTENJAN KRİZİ : BİLİŞİM SİYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ VE FEN BİLİŞİM ÖĞRETİMENLERİ

QUOTA CRISIS IN UNIVERSITY PLACEMENTS IN TURKEY: COMPUTER AND INSTRUCTIONAL TECHNOLOGY AND SCIENCE TEACHING

Mustafa KILINÇ¹ Sadık Yüksel SIVACI² Fırat ÇÖPLÜ³

Ba vuru Tarihi: 09.11.2017 Yayın Kabul Tarihi: 04.12.2017 DOI: 10.21764/maeuefd.350338

Özet: Bu çalışın amacı, kadrosu Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği ve Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim dalı ve Eğitim Bilimleri Bölümünde bulunan öğretmen adaylarının 2017 ÖSYS sonuçları, sonrasında ki kontenjan durumları, ilkinin görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırma nitel desende olmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu Ahi Evran Üniversitesi ve Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültelerinden uygun örnekleme ile seçilmiş 14 kadın (%30,4) 32 erkek (%69,6) öğretmen adayından oluşmaktadır. Verilerin incelenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda Öğretim Adaylarının Bilgisayar ve Eğitim Teknolojileri ve Fen Bilgisi Eğitim programları, kontenjan doluluk oranları, azalması, nedenlerine ilişkin görüşleri incelenmiştir. İnceleme sonucunda, ilgili alanlardaki istihdam sorunları, başlıca sebepleri olarak; eğitim fakültelerine getirilen 240.000 burs, sıralaması, baraj, yönetim organları, kontenjanlarla ilgili planlama ve eğitim politikaları, eksiklikleri, toplumdaki öğretmenlik mesleğine ilişkin bakış, ve mesleğin koşulları, ilgili bölümlere öğrenci almadığı puan türündeki değişiklikler, ilgili puan türlerinde öğrencilerin tercih edebileceği program sayısının fazla olması, ilgili bölümlerin mezuniyet sonrasında için öğrencilerin gelecek beklentilerini karşılayamadığı, ve ilgili bölümlerin durumu, gerçekleşmediği olarak tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen Eğitimi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, Fen Eğitimi, 2017 ÖSYS Sonuçları,

Abstract: The purpose of this study is to examine the opinions of the faculty members of the Department of Computer and Instructional Technologies Teaching, Department of Science Teaching, Department of Educational Sciences with respect to the quota status after the 2017 OSYS results. Participants consists of 14 females and 32 males, from the Faculties of Education at Ahi Evran and Mehmet Akif Universities. They are selected through convenience sampling method. To analyze data, content analysis method was used. The opinions of the faculty members regarding the causes of decrease in preference for Computer Education and Instructional Technology and Science Education programs are examined. The main reasons are found and reported as: allowing only first 240.000 candidates to apply these programs, in efficient educational policies and problematical planning in quota, decreased prestige of teaching profession, availability of other options to candidates within 240.000 in admission score type, recent change in admission score type, and low expectations from these departments in terms of finding jobs as teachers.

Key Words: Teacher Education, Computer and Instructional Technology Teaching, Science Teaching, 2017 Student Selection and Placement System Results (OSYS)

¹ Yrd. Doç. Dr., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi, mkilinc@mehmetakif.edu.tr, 0000-0002-2759-4916

² Yrd. Doç. Dr., Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, sysivaci@ahievran.edu.tr, 0000-0002-9002-3155

³ Yüksek Lisans Öğrencisi, Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, firat.coplu@outlook.com, 0000-0001-8173-4564

Giriş

Üniversite eğitimi ülkenin ihtiyaçları, karşılayacak profesyonel meslek elemanları, yetiştirilmesi, kalkınma yarışı içerisinde ülkeleri daha üst basamaklara çıkaracak temel yapı taşlarından biridir. Yükseköğretime dahil edilecek bireylerin seçilmesi ve yerleştirilmesi genç nüfusu yüksek olan ülkeler için kritik öneme sahip bir konudur. Öğrencilerin üniversiteye yerleştirilmesinin planlı bir şekilde gerçekleştirilmesi ülke gençlerinin istihdam problemiyle amamların, gelişen ve gelişen dünya düzeni içerisinde ekonomik olarak kendine yetebilen ülke profili geliştirmek için zorunlu bir ölçüttür.

Kumanda ve Kurlu (2014) çalışmalarında birçok ülkenin, eğitim alanında ulusal ve uluslararası düzeydeki durumları, ortaya koyacak eğitim göstergelerine gereksinim duyduğunu; bu nedenle dünya ülkelerinin bir yandan kendi ulusal sınavları yapmakta olduğu bir yandan da uluslararası düzeyde yapılan sınavlara katılmakta olduğunu, bu sınavları öğretmenler, yöneticiler, aileler, öğrenciler, eğitim politikaları, oluşturan karar vericiler ve sivil toplum örgütleri gibi eğitim paydaşları tarafından değerlendirildiğini ifade etmektedir. Ülkemizde de yükseköğretime öğrenci yerleştirmede Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Başkanlığı tarafından stratejiler geliştirilmektedir.

Nüfus yapısı, genç nüfusu fazla olan ülkemizin öğrenci yerleştirmede stratejisi eğitim kademeleri arasında geçişte olduğu bir ifadeyle bağlantılı olarak öğrenci seçme merkezli olarak tercih edilmiştir. Bu amaçla üniversiteye giriş sınavları tek bir elden gerçekleştirilmesi için 1974 yılında Üniversitelerarası Kurul tarafından Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) kurulmuştur. Üniversiteye öğrenci yerleştirmede 1974-1981 yılları arasında Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı adıyla tek basamaklı olarak ilk merkezi sınav gerçekleştirilmiştir; 1982 yılında iki basamaklı ve ortaöğretim başarı puanları sınav sonucuna eklenerek hesaplanmaya başlandı, yeni bir düzenleme gerçekleştirilmiştir; 1999 yılında tekrar tek basamaklı Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) adıyla merkezi sınavlar uygulanmıştır (YÖK, 2007). ÖSS'in de yapılarında kaldırılan, yıl olan 2010 tarihine kadar sonuçları hesaplanmasında ve içeriğine yönelik düzenlemeler gerçekleştirilmiştir.

2010 yılında Yükseköğretim Geçiş Sınavı (YGS) ve Lisans Yerleştirme Sınavı (LYS) olarak gerçekleştirilen merkezi sınav geçilmiştir. YGS'de ortak müfredata dayalı Türkçe Testi, Sosyal Bilimler Testi, Temel Matematik Testi ve Fen Bilimleri Testi yer almakta olup; YGS puanlarından en az biri 180 ve daha fazla olan adaylar isterlerse LYS'e başvurabilmekte, LYS kapsamında 5 sınav yapılmaktadır (ÖSYM, 2017). 2017 yılı itibarıyla yeni bir sisteme geçilmiştir olup Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından 12 Ekim 2017 tarihinde düzenlenen Başkan Toplantısında, 2018 yılında ilk kez uygulanacak olan "Yükseköğretim Kurumları Sınavı"na ilişkin genel bilgiler kamuoyuyla paylaşılmıştır. Sınav iki oturumdan oluşacak, birinci oturumda Temel

Yeterlilik Testi, ikinci oturumda ise lisans programları,na yerle tirmeye esas tekil edecek puan türünün hesaplanması,na yönelik gerçekleştirilecek bir oturumun yapılacağı, ifade edilmiştir (YÖK, 2017a).

Ülkemizin yükseköğretime öğrenci seçme stratejisi üzerine 1970li yıllardan bugüne sürekli bir arayış içerisinde olduğu görülmektedir. Yükseköğretime öğrenci seçiminde uygulanan merkezî sınavlarda düzenlemeler incelendiğinde her sistemin 7-10 yıl kadar ömrünün olduğu görülmüştür. Bu durum öğrenci seçme stratejisine ilişkin sorular, ve tartışmalar, gündeme getirmektedir.

Demirel, Demirel ve Dündükcü (2012) meslek seçimini, bir kimsenin kendisine açık olan meslekleri çeşitli yönler ile değerlendirip kendi ihtiyaçları, ve beklentileri açısından istenilen yönler çok, istenilmeyen yönler az olan birine yönelmeye karar vermesi şeklinde tanımlanmaktadır; bireylerin meslek seçiminde bilişsel değerlendirilmeyi öncelikli olarak merkeze aldıkları, bu değerlendirilmede birkaç temel düşünceyi referans aldıkları, ifade etmişlerdir. Kariyer kararları, ile ilgili yapılan çalışmalarda bireylerin ilgi ve yeteneklerinin ayrılmaması, meslekleri tanımlamadaki güçlükler, özleri hakkındaki bilgi eksiklikleri, kişinin tercihlerini berraklaştıramamadaki güçlükleri, baskılarının onaylanmaması, ihtiyaç duymaması, öz güven problemleri ve kişilik özelliklerinin etkili olduğu görülmüştür (akt. Öztemel, 2012).

Türkiye'de meslek seçimini etkileyen unsurlara ilişkin yapılan çalışmalarda sosyo-ekonomik düzey, istihdam, işsizlik gibi faktörlerin mesleki tercihleri etkileyen unsurlardan bazıları, olduğu görülmektedir (Çura atay, 2010; Arslan, 2011; Eser, 2010; Yelken, 2008; Kuyucu, 2006; Aytekin, 2005). Bu durum öğretmenlik mesleğinin seçiminde de etkili bir faktör haline gelmiştir. Ataması, yani istihdam koşulları, daha yüksek olarak görülen bölümlerin tercih edilirliğinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Özoğlu (2010)'da öğretmen yetiirmede arz-talep dengesinin tutturulamaması,na değinmektedir.

Öğretmenlik mesleği gelecek nesillerin eğitim garantisinin teminatı, olma niteliğine sahiptir. Bir ülkenin kalkınma potansiyelini taşıyacak olan eğitim mesleğinin uygulayıcıları, öğretmenlerdir. Ülkemizde de son yıllarda öğretmenlik mesleğinin ve eğitim fakültelerinin niteliğini arttırmaya yönelik projeler ve uygulamalar gerçekleştirilmektedir. Bunların en güncel örnekleri Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması, eğitim fakültelerini tercih etmek isteyen öğrenciler için getirilen 240.000 bursun sağlanması, baraj ve sınavsız geçiş uygulamalarının yeniden düzenlenmesidir.

2017 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) sonuçları sonrasında Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi istatistiklerine göre ülkemizde Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi ve

Fen E itimi ö retmenli i lisans programlar, kontenjanlar,n,n manidar ekilde bo kald, , görülmü tür. Bu durumun ilk defa olmas, tart, malara neden olmu tur.

Tablo 1

Bilgisayar ve Ö retim Teknolojileri E itimi Kontenjan Doluluk Oranlar,

Üniversite Ad,	K (n)	Y (n)	D.O. (%)	Üniversite Ad,	K (n)	Y (n)	D.O. (%)
Abant zzet Baysal	40	9	22,50	istanbul	45	24	53,33
Adnan Menderes	40	3	7,50	Karadeniz Teknik	60	6	10,00
Afyon Kocatepe	50	1	2,00	Kastamonu	40	2	5,00
A r, brahim Çeçen	50	1	2,00	K,r,kkale	50	1	2,00
Ahi Evran	40	2	5,00	Kocaeli	45	5	11,11
Aksaray	40	1	2,50	Lefke Avrupa	20	0	0,00
Amasya	40	2	5,00	Manisa Celal Bayar	20	0	0,00
Anadolu	60	13	21,66	Marmara	60	35	58,33
Ankara	60	18	30,00	Mehmet Akif Ersoy	60	1	1,66
Atatürk	40	5	12,50	Mersin	40	1	2,50
Bahçe ehir	22	2	9,09	Mu la S,tk, Koçman	30	3	10,00
Bal,kesir	40	12	30,00	Mustafa Kemal	50	2	4,00
Bart,n	30	1	3,33	Necmettin Erbakan	100	9	9,00
Ba kent	15	2	13,33	Nev ehir Hac, Bekta Veli	20	1	5,00
Bayburt	40	1	2,50	Ni de Ömer Halisdemir	40	1	2,50
Bo aziçi	60	60	100,0	Ondokuz May,s	60	14	23,33
Çanakkale 18 Mart	60	5	8,33	Orta Do u Teknik	40	40	100,0
Çukurova	45	13	28,88	Pamukkale	50	8	16,00
Do u Akdeniz	17	0	0,00	Recep Tayyip Erdo an	35	1	2,85
Dokuz Eylül	50	16	32,00	Sakarya	60	1	1,66
Ege	60	24	40,00	Siirt	60	1	1,66
Erzincan	60	1	1,66	Süleyman Demirel	40	8	20,00
Eski ehir Osmangazi	50	5	10,00	Trakya	55	2	3,63
F,rat	60	4	6,66	Uluda	60	16	26,66
Gazi	55	15	27,27	Uluslararası, K,br,s	25	0	0,00
Gaziosmanpa a	55	1	1,81	U ak	40	2	5,00
Giresun	60	2	3,33	Van Yüzüncü Y,l	30	5	16,66
Girne Amerikan	20	0	0,00	Yak,n Do u	30	0	0,00
Hacettepe	60	59	98,33	Yeditepe	17	2	11,7
nönü	55	7	12,72	Y,ld,z Teknik	62	62	100,0
istanbul Ayd,n	50	2	0,00	TOPLAM	2768	540	19,50

K= Kontenjan, Y= Yerle en, D.O.= Doluluk Oran,

2017 Ö renci Seçme ve Yerle tirme Merkezi (YÖK, 2017b) istatistiklerine göre 61 BÖTE lisans program,n,n toplamda 2766 yerle tirme kontenjan, aç,lm, olup 540 ö rencinin bu kontenjanlara

yerle ti i; sadece 3 üniversitenin (Bo aziçi Üniversitesi, Orta Do u Teknik Üniversitesi, Y,ld,z Teknik Üniversitesi) aç,lan kontenjan, tam oranda doldurdu u görülmü tür.

Tablo 2

Fen Bilgisi E İtımı Kontenjan Doluluk Oranlar,

Üniversite Ad,	K (n)	Y (n)	D.O. (%)	Üniversite Ad,	K (n)	Y (n)	D.O. (%)
Abant zzet Baysal	62	62	100,0	nönü	72	72	100,0
Ad,yaman	52	52	100,0	stanbul	56	56	100,0
Adnan Menderes	52	52	100,0	Kafkas	80	4	5,00
Afyon Kocatepe	66	66	100,0	Kahramanmara S. mam	52	52	100,0
A r, brahim Çeçen	40	5	12,50	Karadeniz Teknik	93	93	100,0
Ahi Evran	80	15	18,75	Kastamonu	90	24	26,66
Akdeniz	82	82	100,0	K,r,kkale	80	53	66,25
Aksaray	50	21	42,00	Kilis 7 Aral,k	40	17	42,50
Alanya A. Keykubat	52	52	100,0	Kocaeli	62	62	100,0
Amasya	90	30	33,33	Lefke Avrupa	30	0	0,00
Artvin Çoruh	60	5	8,33	Manisa Celal Bayar	90	66	73,37
Atatürk	90	52	57,77	Marmara	60	60	100,0
Bal,kesir	51	51	100,0	Mehmet Akif Ersoy	80	23	28,75
Bart,n	60	0	0,00	Mersin	52	52	100,0
Bayburt	90	1	1,11	Mu la S,tk, Koçman	71	71	100,0
Bo aziçi	52	52	100,0	Mustafa Kemal	62	62	100,0
Bozok	50	9	18,00	Mu Alparslan	40	7	17,50
Bülent Ecevit	50	23	46,00	Necmettin Erbakan	82	82	100,0
Cumhuriyet	90	37	41,11	Nev ehir Hac, Bekta Veli	40	38	95,00
Çanakkale 18 Mart	67	67	100,0	Ni de Ömer Halisdemir	60	34	56,66
Çukurova	62	62	100,0	Ondokuz May,s	93	93	100,0
Dicle	41	41	100,0	Ordu	30	12	40,00
Dokuz Eylül	93	93	100,0	Orta Do u Teknik	40	40	100,0
Dumlup,nar	52	52	100,0	Pamukkale	93	93	100,0
Düzce	40	22	55,00	Recep Tayyip Erdo an	70	17	24,28
Ege	50	50	100,0	Sakarya	62	62	100,0
Erciyes	72	72	100,0	Siirt	80	17	21,25
Erzincan	90	5	5,55	Sinop	50	7	14,00
Eski ehir Osmangazi	62	62	100,0	Süleyman Demirel	41	41	100,0
F,rat	62	62	100,0	Trakya	57	57	100,0
Gazi	93	93	100,0	Uluda	50	50	100,0
Gaziosmanpa a	55	16	29,09	U ak	45	26	57,77
Giresun	85	10	11,76	Van Yüzüncü Y,l	41	41	100,0
Hacettepe	93	93	100,0	Yak,n Do u	20	0	0,00
Harran	41	41	100,0	Y,ld,z Teknik	47	47	100,0
TOPLAM					4388	3039	69,25

K= Kontenjan, Y= Yerle en, D.O.= Doluluk Oran,

2017 Ö renci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (YÖK, 2017b) istatistiklerine göre 70 Fen Bilgisi Öğretmenliği Lisans programı toplamda 4388 yerleştirme kontenjanı açılmış, 3039 öğrencinin bu kontenjanlara yerleştirildiği görülmüştür. (Büyükşehir üniversiteleri dışında, diğer üniversitelerin genelinde Fen Bilgisi eğitimi programları, kontenjan doluluk oranları, düşük düzeyde kalmıştır.)

Bu çalışmada amaç, kadrosu Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği ve Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim dalı ve Eğitim Bilimleri Bölümünde bulunan öğretim üyelerinin 2017 ÖSYS sonuçları sonrasında, diğer kontenjan durumları, na ilişkin görüşlerinin belirlenmesidir.

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırma nitel desende oluşturulmuştur. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel bilgi toplama yöntemlerinin kullanıldığı, sosyal, algılar ve olaylar, doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasıyla yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır (Yıldırım, 1999). Uygulama sürecinde yer alan öğretim üyelerinin ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve ilgili durumdan nasıl etkilendiklerine odaklanılmış, bu için çalışmada bir durum çalışmasıdır. İlgili durumda meydana gelen değişimleri anlamak için tek bir analiz birimi bütüncül olarak ele alınmış, bu için bütüncül tek durum deseni kullanılmıştır. Durum çalışmaları; olgu/olay ile içerik arasındaki ilişkiler, açık bir şekilde belirlenmediği; ancak bir olgunun/olayın kendi gerçek yaşam ortamında araştırıldığı, ve "Nasıl?ö ya da "Niçin?ö sorularının sorulduğu görgül bir araştırma deseni olarak tanımlanmaktadır (akt. Köksal ve Demirel, 2008).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubuna ilişkin bilgiler Tablo 3'te görülmektedir.

Tablo 3

Çalışma Grubuna İlişkin Demografi Değişkenleri

Anabilim Dalı	Cinsiyet				Yaş Aralığı						Kadro Durumu						Görev				Toplam	
	Kadın		Erkek		30-39		40-49		50-59		Yrd. Doç. Dr.		Doç. Dr.		Prof. Dr.		Var		Yok			
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
BÖTE	2	25,0	6	75,0	6	75,0	2	25,0	0	0,0	8	100,0	0	0,0	0	0,0	4	50,0	4	50,0	8	17,4
FEN	5	38,5	8	61,5	5	38,5	6	46,2	2	15,4	7	53,8	5	38,5	1	7,7	3	23,1	10	76,9	13	28,3
EPÖ	1	9,1	10	90,9	3	27,3	2	18,2	6	54,5	5	45,5	5	45,5	1	9,1	3	27,3	8	72,7	11	23,9
EYTEPE	2	25,0	6	75,0	3	37,5	3	37,5	2	25,0	4	50,0	1	12,5	3	37,5	3	37,5	5	62,5	8	17,4
PDR	4	66,7	2	33,3	1	16,7	4	66,7	1	16,7	2	33,3	4	66,7	0	0,0	1	16,7	5	83,3	6	13,0
Toplam	14	30,4	32	69,6	18	39,1	17	37,0	11	23,9	26	56,5	15	32,6	5	10,9	14	30,4	32	69,6	46	100,0

Ara t,rman,n çal, ma grubu Ahi Evran Üniversitesi ve Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi E itim Fakültelerinden uygun örnekleme ile seçilmi 14öi kad,n (%30,4) 32ösi erkek (%69,6) öretim üyesinden oluşmaktadır. Ula ,labilirlik ve elveri lilik esas,na dayal, olan uygun örnekleme yöntemi, baz, ara t,rma konular,nda bilgilerin h,zl,ca toplanmas, amac,yla tercih edilen bir yöntemdir (Aypay, 2010).

Çal, ma grubunda bulunan öretim üyelerinin 18öi (%39,1) 30-39 ya aral, ,nda, 17ösi (%37,0) 40-49 ya aral, ,nda, 11öi (%23,9) ya aral, ,nda bulunmakta; 26ösi, (%56,5) yard,mc, doçent doktor, 15öi (%32,6) doçent doktor, 5öi (%10,9) profesör doktor kadrosunda görev yapmakta; 14öinin (%30,4) idari görevi var, 32öisinin (%69,6) idari görevi yok; 8öi (%17,4) bilgisayar ve e itim teknolojileri e itimi, 13öi (28,3) fen bilgisi e itimi, 11öi (%23,9) e itim programlar, ve öretim, 8öi (%17,4) e itim yönetimi, 6ösi, (%13,0) psikolojik dan, ma rehberlik anabilim dal,nda görev yapmaktadır.

Verilerin Toplanması, ve Analizi

Ara t,rmada yar, yap,land,r,lm, görü me tekni i kullan,lm, t,r. Sorular yar, yap,land,r,lm, ekinde sorulmu tur. Yar, yap,land,r,lm, görü me tekni inde, ara t,rmac, önceden sormay, planlad, , sorular, içeren görü me protokolünü haz,rlar. Buna kar ,n ara t,rmac, görümenin ak, ,na ba l, olarak de i ik yan ya da alt sorularla görümenin ak, ,n, etkileyebilir ve ki inin yan,tlar,n, açmas,n, ve ayr,nt,land,r,lm,sa layabilir (Türnüklü, 2000).

Görü me kay,tlar, metne dökülerek incelemesi yap,lm, t,r. Verilerin incelenmesinde içerik analizi yöntemi kullan,lm, t,r. çerik analizi, belirli kurallara dayal, kodlamalarla bir metnin baz, sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendi i sistematik, yinelenebilir bir tekniktir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012). Ara t,rmada içerik analizi türlerinden -kategorisel analizø kullan,lm, t,r. Bu teknik, belirli bir mesaj,n önce birimlere bölünmesini, ardından bu birimlerin, belirli kriterlere göre grupland,r,lm,sa, ifade eder (Saatçio lu, Özmen & Özer, 2003).

Bulgular

Bilgisayar ve E İtim Teknolojileri E İtimi ve Fen Bilgisi E İtimi Bölümlerindeki Kontenjanlar,n,n Doluluk Oranlar,n,n Azalması,n,n Nedenlerine İlişkin Öretim Elemanlar,n,n Görü leri

Öretim üyelerinin doluluk oranlar,n,n azalması,n,n nedenlerine ilişkin görüşleri incelendi inde; 34 öretim üyesinin ilgili alanlardaki istihdam sorunlar,n,, 19 öretim üyesinin e itim fakültelerine getirilen 240.000 ba ar, s,ralamas, baraj,n,, 11 öretim üyesinin yönetim organlar,n,n

kontenjanlarla ilgili planlama ve eğitim politikalarındaki eskiliklerini, 8 ö retim üyesinin toplumdaki öğretmenlik mesleğine ilişkin bakış açısı, ve mesleğin koşullarını, 8 ö retim üyesinin öğrencileri almasıyla ilgili puan türündeki değişiklikleri, 5 ö retim üyesinin ilgili puan türlerinde öğrencilerin tercih edebileceği program sayısının fazla olması, 4 ö retim üyesinin ilgili bölümlerin mezuniyet sonrası için öğrencilerin gelecek beklentilerini karşılayamadığını, 3 ö retim üyesinin ilgili bölümlerin durumuyla ilgili gerçeğe atılmadığını, 3 ö retim üyesinin değişiklikler sonrasında taban puanları karşılığında yer almamasını, ve 2 ö retim üyesinin meslek lisesinden gelen öğrencilerin yeterli başarıyı gösterememelerini vurgulamaktadır, görülmüştür.

Ö.Ü.1: *“Bu sene hem puan türünün değişikliği hem de öğretmenlik bölümleri için 240.000 barajının getirilmesinin bu duruma sebep olduğu düşünüyorum. Bu problem de tercih yapanların geçen yıllarda sıralamasına göre yani sıralamaya bakarak tercih yapmalarını, oldu düşünüyorum.”*

Ö.Ü.6: *“Daha önce Fen-Edebiyat Fakültesindeki sayısal bölümlerde doluluk oranı, düşükü. Bu bölümlerle birlikte E İtim fakültelerinde kontenjan sorunu ortaya çıkmaya başladı. Bu sorunun gelecek yıllarda artarak devam edeceğini düşünüyorum çünkü mezun olanların atanma oranları, düşükçe bölüm tercihleri de buna bağlı olarak düşüyor.”*

Ö.Ü.23: *“Bu düşünün iki ana sebebi vardır. Birincisi puan türlerinin değişikliğidir. İkinci sebep ise eğitim fakültelerine baraj gelmesidir. Öğrenciler karşılığında BÖTE bölümünün taban puanları, görememeleri, öğretmenlik alanlarındaki oranları az oldu, bunu gözlemledik ve bu yüzden öğrencilerimiz daha fazla olabilecek mühendislik bilimleri gibi bölümlere yönelmişlerdir.”*

Ö.Ü.19: *“Bir ülkenin eğitim seviyesini daha kaliteli hale getirmek elbette ki merkezi sistemin politikasıyla olmalıdır. Ancak kaliteyi artırmak için derken başka bir yerde de çöküntü olmamasına dikkat etmek gereklidir. Bazı bölümlere daha yüksek puanla öğrencilerimiz derken, başka birtakım bölümlerin kapanmasına sebep olmak çok dikkat edilmesi gereken bir konudur.”*

Ö.Ü.8: *“Gerek BÖTE gerekse de FBÖ programlarında doluluk oranının geçen seneye göre düşmesi, nedeni ÖSYM’in bu yıl eğitim fakülteleri için getirdiği 240.000 taban barajıdır. Bu durumun bir yandan eğitim fakültelerine nitelikli öğretmenlerin gelmesini sağlarken, diğer yandan da atanma oranı, diğer bölümlere göre daha düşük olan BÖTE ve FBÖ bölümlerinin kontenjanlarının dolmamasına neden olmuştur. Ayrıca öğretmenlik mesleğine yazık ki öğrencilerimiz için bir kapı olarak görüldüğü için; öğrencilerimiz tercih yaparken ilgi duydukları alanları öğretmenlik bölümlerini de ilgilendiren kolay atabilecekleri bölümleri tercih etmektedirler.”*

Ö.Ü.38: *“Teknik eğitim fakültelerinin kapatılması, bilgisayar öğretmenliği bölümlerinin de uzun vadede geleceğinin olmadığı yönünde fikir oluşuyor olabilir. Benzer şekilde Fen Bilgisi öğretmenliği için de 2016 ekim ayında öğretmen atamaları için 587 kontenjan verilmiştir. Aynı gerekçe (4 yıl sonra siz kalma korkusu) ile bu bölümlerin tercih edilme oranlarının düşmesi düşünülebilir.”*

Yine Fen bilgisi öğretmenleri dershaneye ya da başka bir kurumda iş bulma şans, olmayan sadece MEB hayali ile 4 yıllık süreci tamamlayan öğrencilerden oluşmaktadır. Fen bilgisi öğretmenlerinin durumu ise ileride eğitim fakültesinin tümünün başına gelebilecek senaryonun ilk sinyalidir buna göre. Tüm branşlarda benzer şekilde atamalar, durdu ve atama artları, her geçen yıl zorla, buna rağmen ücretlerin tatmin edici olmadık alanlar, tercih edilmesinin azalması, araştırılmasıdır.

Ö.Ü.30: *Üniversite girişinde,nav,nda birinci basamak sayısal puan ile öğrenci alınmaz, yapılan BÖTE bölümü bu yıl ikinci basamak puan ile öğrenci alınmaz, yapmaz. Bilgisayar, sayısal bir bilim olması, belirlenen seviyede matematik bilgisi gerektirir ancak ikinci kademe sayısal puan türünde barajın geçilmesi durumunda girilebilecek alternatif bölümler oldukça fazladır. Ülkemiz genel anlamda eğitimden çok bir etiket toplumu olduğu için içerisinde mühendislik geçiren herhangi bir bölümü tercih etmek daha cazip gelmektedir. Yeni sistemle gelen puan türü ve baraj uygulaması ile ilk barajı geçen herkesin ülkemizde yıllardır öğrencisi olmayan herhangi bir mühendislik programına yerleşmesi olasıdır. Belirtilen alternatif yolların artması, BÖTE öğrencisi sayısının azaltılmaktadır.*

Ö.Ü.46: *Her iki bölümde daha önceleri daha popüler bölümler olup atamalar, da fazla idi. Son yıllarda Millî Eğitim Bakanlık, nın da ilgili bölümlere bakılması, de işi mi tir. Atamalarda oldukça azalmıştır. Hatta BÖTE için Milli Eğitim Bakanlık, ndan birinin öherkes Bilgisayar biliyor bu bölüme ihtiyaç kalmam, t, rö diye açıklama yapmaz, t, r. Bu açıklama da ilgililer üzerinde etkili olmuştur. Bu alana öğretmen atamaları, da oldukça azdır. Fen Bilgisi öğretmenleri bölümü aynı şekilde atamalar, az olması, ve özellikle geçen yıl çeşitli vesilelerle Millî Eğitim Bakanlık, nın ilgili bürokratları, nın bazı bölümler öğretmen adayları, nın yetersizlikleri hakkında konular, hatta KPSS de alanlar, ile ilgili yaptıkları, soru sayıları, nın açıklamaları, bu alan öğretmenlerinin kendilerinin iyi yeti medisi gibi haberlerin kamuoyunda yer alması, vb. nedenler bu alanlara ilgiyi azaltmış, t, r. Toplumsal olarak bakıldığında da öğretmenlikle ilgili ödürumsalö bir bakış, nın oldu unu söylemek mümkündür. Çünkü Öğretmenlik mesleğini seçenler, genellikle toplumun alt SED grubundan gelen ailelerin çocukları, olmaktadır. Onun için ataması, daha fazla olan bölümler öncelikle seçilmektedir. Aileler çocukları, nın, genellikle ilgili alanda yeteneği olup olmadığı, na bakmaksızın ataması, fazla olan alanlara yönlendirmektedir. Diğer taraftan bakanlık, nın öğretmenlik mesleğine bakılması, da burada sorgulanmalıdır.*

Bilgisayar ve Eğitim Teknolojileri Eğitimi ve Fen Bilgisi Eğitimi Bölümlerindeki Kontenjanlar,nda Yaşanan Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri

Öğretim üyelerinin karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerileri incelendiğinde; 35 öğretim üyesinin istihdam ihtiyacına göre eğitimin planlanması, ve eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması, 15 öğretim üyesinin mesleki yönlendirmeye yönelik programları, nın ilgili kurumlarca düzenlenmesini, 9 öğretim üyesinin ilgili bölümlerin lisans düzeyinde öğrenci alınmaz kontenjanları, nın sağlanması, 9 öğretim üyesinin öğretmenlik mesleğinin koşulları, nın

yeniden düzenlenmesi ve geli tirilmesini, 7 ö retim üyesinin ilgili programlar,n ortaokul e itim programlar,nda i e ko tuklar, derslerin yeniden düzenlenmesini, 5 ö retim üyesinin üniversiteye ö renci al,m,ndaki puan sisteminin yeniden düzenlenmesi gerekti ini vurgulad,klar, görülmü tür.

Ö.Ü.15: *–Tan,t,m ve kalite programlar,n,n i levselli inin artt,r,lmas, uzun dönemde yüksek puanl, ö rencinin gelmesini sa layabilir ve doluluk oran,n, artt,rabilir. Atama potansiyeli olan alanlar ile ilgili ö renci say,s, artt,r,labilir. Ya da atama problemi olan alanlarda kontenjan dü ürelebilir.φ*

Ö.Ü.40: *–Lisans kontenjanlar,n,n i olanaklar, ve istihdam ihtiyaçlar,na göre güncellenmesi ve mesleki rehberli in etkili hale getirilmesi..φ*

Ö.Ü.37: *–Geçmi y,llarda oldu u gibi MEB bu iki bran lara a ,rl,k verip ö retmen adaylar,na yeterli say,da atama vermesi durumunda bu iki bölümün tekrar öneminin artaca ,n, dü ünüyorum. Sadece bu bran larda de il e itimde köklü de i ikler yap,p ö retmenlik mesle inin önemini art,rmas, gerekti ini dü ünüyorum.φ*

Ö.Ü.41: *–Ben taban puan uygulamas,n, çok yerinde buluyorum. Az say,da, kaliteli ö renciler yeti tirmeliyiz. Nitelikli ö rencilerin önce e itim fakültelerini seçmeleri nitelikli ö retmenlerin yeti tirmesini sa layacaktır. Hali haz,rdaki fen ve bilgisayar ö retmenlerinin atamalar, yap,l,p i siz ö retmen kalmamal,d,r. Okullar,n ihtiyaçlar, do rultusunda (say,ca) fen bilgisi ve bilgisayar ö retmenleri yeti tirilmelidir. Ayr,ca yaz,l,ma (bilgisayar) önem verecek ekilde bilgisayar ve ö retim teknolojileri ö retmenleri yeti tirilmelidir. Örne in yeni ö retim programlar,nda ö kodlamaö adl, dersler var. Bu dersleri yönetecek bilgisayar ö retmenleri yeti tirilebilir.φ*

Ö.Ü.34: *–Atanma say,lar, artt, ,nda, do rudan bölümlere olan ö renci talebi artmaktadır. Ancak mevcut ö retmen say,m,zla bunun mümkün görünmedi i ortada. Bu nedenle bu bölümlerin kontenjanlar,, nicelikten çok niteli e önem verecek ekilde ayarlanmal,d,r. Daha nitelikli ve ba ar,l, ö retmenlerin yeti tirildi i bölümlerin iyi bir tan,t,m,la, daha ba ar,l, ve seçkin ö rencileri bünyesine çekece i aç,kt,r. Ö retmenlik mesle ini icra edecek ö rencilerin belirli bir ba ar, düzeyi ile belirlenmesi do ru bir yakla ,md,r. Sonuçta ÖSYM’in yapt, , s,ralama gerçekten de y,llardan beri sadece bili sel olarak de il di er beceriler içinde belirleyici olmaktadır. Bu baraj,n kald,r,lmas, söz konusu olmamal,, esnetilmesi ise dü ünülmeli ve do ru analiz edilerek ara t,r,lmal,d,r.φ*

Ö.Ü.12: *–Atama kriterlerinde mülakat kald,r,lmal,, ücretli ö retmenlikte uzmanl,k alan, göz önünde bulundurulmal,, sözle me yerine yeni atanarlara kadro verilmeli, üreten ve idealist ö retmenlerin önünü aç,lmal,d,r.φ*

Ö.Ü.27: *–Hükümetin uzun erimli olas, demografik hareketlere duyarl, olarak sa l,kl, bir plan dahilinde örne in 5, 10 ve 25 y,ll,k dönemler için ve önceden belirlemi oldu u ölçütlere (ö retmen ba ,na ö renci say,s,, toplam ders süreleri vb.) göre ö retmen gereksinimini ç,karma, fakülteleri bu ihtiyaca göre aday ö retmen alma, yeti tirme görevi verme, komisyon üyelerinin seçiminden adaylar,n de erlendirmesine kadar geçen sürenin effaf olmamas, nedeniyle kamuoyunun gözünde aibeyle bak,lan mekanizmalar yerine fakültelerin*

mezuniyet ko ullar,n, güçlendirici önlemler almalar,na yönelik yetki ve sorumluluklar verme; ö retmenlerin toplum içinde oldu u gibi kendi sayg,nl, ,n, güçlendirici (karar alma alanlar, açma, pedagojik ilkeler do rultusundaki kararlar,na sayg, duyma, anl,k kararlarla atama, sürgün, soru turma gibi mobing uygulamalardan kaç,nma, okul yönetimi ve il ve ilçe yönetimlerine grup liyakat esaslar,na göre atamalar, yaparak ö retmenin çal, ma çevresini güçlendirme) çal, malara yer vermeliyiz.ø

Ö.Ü.33: -Bu madde ekonomik sebepler, sosyal statü dü üklü ü, mesle e ba lad,ktan sonra sözleşme meli ö retmenlikle ilk alt, y,l ba ka bir yere atanamama, norm fazlas, olup il merkezlerinde çal, amama gibi ba l,klar alt,nda ele al,nabilir. öyle ki; ö retmenlerin, özellikle büyük ehirlerde, geçim zorluklar, ya ,yor olmalar,, toplumumuzda önceden beri ö retmenli e verilen de ersizlik; hiç bir ey olamazsan ö retmen ol gibi, sözleşme meli ö retmenlik kanunu ile yeni ö retmenlerin ilk tayinlerinin ç,kt,klar, yerde, mazeret ne olursa olsun, alt, y,l çak,l, kalmalar, ve bu durumun ö retmenlerin evliliklerini, aile bütünlüklerini etkilemesi, il merkezlerinde y,llar,n, doldurmu ve emekli olmayan, kendilerince hakl, olan, ö retmenlerden dolayı,, mesle e yeni ba lam, ö retmenlerin ilçe ve köylerde çal, malar,, özel sektördeki ac,mas,z çal, ma artlar,ndan dolayı, ö retmenlerin ma dur olmas,, gibi zorluklar, ya ayan ö retmenlerin durumlar, ister istemez insanlar aras,nda konu uluyor ve yeni nesillerin ö retmenlik mesle ini tercihlerini etkiliyordu diye dü ünüyorum. Tabi ki bu madde alt,nda konu ulanlar sadece fen bilgisi ö retmenlerinin de il tüm ö retmenler için de geçerli birer sebep olarak ele al,nabilir.ø

Sonuç ve Öneriler

Ö retim üyelerinin BÖTE ve Fen e itimi programlar,n,n kontenjan doluluk oranlar,n,n azalmas,n,n nedenlerine ili kin görü leri incelendi inde; ilgili alanlardaki istihdam sorunlar,n,, e itim fakültelerine getirilen 240.000 ba ar, s,ralamas, baraj,n,, yönetim organlar,n,n kontenjanlarla ilgili planlama ve e itim politikalar,ndaki eksikliklerini, toplumdaki ö retmenlik mesle ine ili kin bak, aç,s, ve mesle in ko ullar,n,, ilgili bölümlere ö renci al,m,ndaki puan türündeki de i ikli i, ilgili puan türlerinde ö rencilerin tercih edebilece i program say,s,n,n fazla olmas,n,, ilgili bölümlerin mezuniyet sonrası, için ö rencilerin gelecek beklentilerini kar ,layamad, ,n,, ilgili bölümlerin do ru tan,t,mlar,n,n gerçekleştirilmedi ini, de i iklikler sonrası, taban puanlar,n k,lavuzda yer almamas,n, ve meslek lisesinden gelen ö rencilerin yeterli ba ar,y, gösterememelerini vurgulad,klar, görülmektedir.

Yüksekö retim Kurumu 2017 Lisans Yerle tirme S,nav, (LYS) yerle tirme sonuçlar,na ili kin yay,nlam, oldu u 10.08.2017 tarihli haberinde a a ,daki ifadelere yer vermi tir (YÖK, 2017b):

-Ö retmenlik programlar,nda ilk kez uygulanan taban puan uygulamas, ile özellikle istihdamda güçlük ya anan baz, programlarda doluluk oranlar,nda önemli azalma gözlenmi tir. Bu durum e itim fakülteleri için merkezi olarak de il kalite odakl, bir kontenjan planlaması, olarak de erlendirilmelidir. Bo kalan program kontenjanlar,na bak,ld, ,nda önemli k,sm,n,n mezuniyet sonrası,

istihdam endi esinin oldu u veya arz ve talep dengesinde güçlük ya anan programlar esasl, oldu u de erlendirilmektedir. Örne in, e itim fakültesi programlar, aras,nda en dü ük doluluk oran,n,n istihdam alan,n,n oldukça darald, , Bilgisayar ve Ö retim Teknolojileri Ö retmenli i alan,nda olmas, arz ve talep dengesinin do al bir sonucu olarak de erlendirildiü Burada özellikle dikkat çekilmesi gereken konu tercih yapma hakk,na sahip olan meslek liseli adaylar,n geçen y,l %77ösi tercih yaparken bu y,l %50ösinin bu hakk,n, kullanm, olmas,d,r.ö

Raporda yer alan ifadeleri ile çal, mada ö retim üyelerinin mevcut duruma ili kin görü lerinin örtü tü ü görülmektedir. Korkut-Owen, Kepir, Özdemir, Ula ve Y,lmaz (2012) çal, malar,nda üniversite ö rencilerin okuduklar, bölümü seçme nedenleri aras,nda ilk dört nedenin alana duyulan ilgi, al,nan puan,n bu bölüme yetmesi; alan,n ki ilik özelliklerine uygunlu u, i bulma olana ,n,n yüksekli i biçiminde yer ald, , bulgusuna ula m, lard,r. Çermik, Do an ve ahin (2010) s,n,f ö retmeni adaylar, ile gerçekte tirdikleri çal, malar,nda ö retmenlik mesle ini tercihlerini ç,karlara ve d, sal sebeplere dayal, olarak olu turanlar,n, mesle i bir 'emniyet supab,' olarak gördüklerini daha iyi f,rsatlar sunan bir ba ka i bulduklar,nda, mesle i terk etmeleri kolay oldu unu vurgulamakta; adaylar,n ki isel beklenti ve ç,karlar,ndan taviz vermedikleri bulgular,na ula t,klar, görülmektedir. Aktürk (2012) ara t,rmas,nda ö retmenlik mesle ini içsel (ideal ve hayali) nedenlerin etkisi ile tercih eden ö retmen adaylar,n,n ö renmeye daha aç,k, ö renmeye ili kin beklentilerinin daha yüksek düzeyde ve ö renmeye ili kin kayg,lar,n,n ise daha dü ük düzeyde oldu unu göstermektedir. Üstüner, Demirta ve Cömert (2010) taraf,ndan yap,lan çal, mada ö retmenlik mesle ini içsel nedenlerden dolayı, seçen ö retmen adaylar,n,n mesle e yönelik tutumlar, ile d, sal nedenlerden dolayı, seçen ö retmen adaylar,n,n mesle e yönelik tutumlar, aras,nda anlaml, farkl,l, ,n oldu unu tespit etmi lerdir.

İgili literatürde de ifade edildi i üzere ö rencilerin meslek seçimlerinde istihdam önemli bir etmen olarak görülmektedir. Ö retim üyelerinin görü leri ile literatürdeki bulgular,n örtü tü ü görülmü tür. Ö retmenlik mesle i gibi sab,r, özveri ve sorumluluk gerektiren bir mesle in icras,nda d, sal faktörlerin etkisinin artmas,, ö retmenlik mesle inin kalitesi ve e itimin kalitesi üzerinde etkili olabilecek bir etmendir. Ö retmenlik mesle ine ili kin ö retim üyelerinin görü leri incelendi inde mesleki yönlendirme ve ö retmen aday, yeterliliklerine dair görü lerin bu noktay, vurgulad, , görülmü tür.

Azar (2011) ö retmenlerin nitelikli yeti tirilmesi amac,yla özellikle ö retmen yeterliklerinin belirlenmesine yönelik birçok çal, ma gerçekte tirilirken; öte yandan da aç,lan pedagojik formasyon sertifika e itimi programlar, ile isteyen herkese, belirlenen ö retmen yeterliklerini göz ard, ederek ö retmenlik yolunun aç,lm,as,n,n kamuoyunda ve bilim dünyas,nda endi elere neden

oldu unu vurgulam, t,r. Yüksekö retim Kurumu 2017 LYS yerle tirme sonuçlar,na ili kin haberde (YÖK, 2017c) vurgulad, , 240.000 baraj,n,n doluluk oranlar,na olumsuz yans,mas,na kar ,n nitelik aray, ,n, art,rmaya yönelik bir ad,m oldu u yönündeki vurgusu pedagojik formasyon uygulamalar, ile tart, malara neden olmakta; Milli E itim Bakanl, , Bürokratlar,n,n ilgili bölümler ve ö retmen yeti tirme ile ilgili bas,na verdi i demeçlerde kulland, , ifadelerin ö retmenlik mesle ine ili kin kamudaki itibar,n,n etkilendi i dü ünülmektedir. Çal, mam,zda da ö retim üyelerinin bu konularda paralel görü ler ifade etti i görülmektedir.

Ö retim üyelerinin kar ,la ,lan sorunlara yönelik çözüm önerileri incelendi inde; istihdam ihtiyac,na göre e itimin planlanmas, ve e itim fakültelerinin yeniden yap,land,r,lmas,n,, mesleki yönlendirmeye yönelik programlar,n,n ilgili kurumlarca düzenlenmesini, ilgili bölümlerin lisans düzeyinde ö renci al,m kontenjanlar,n,n s,n,rland,r,lmas,n,, ö retmenlik mesle inin ko ullar,n,n yeniden düzenlenmesi ve geli tirilmesini, ilgili programlar,n ortaokul e itim programlar,nda i e ko tuklar, derslerin yeniden düzenlenmesini, üniversiteye ö renci al,m,ndaki puan sisteminin yeniden düzenlenmesi gerekti ini vurgulad,klar, görülmektedir. Bu sonuçlarda görüldü ü üzere Yüksekö retim kurumunun ilgili haberinde geçen *Yeni YÖK olarak Yüksekö retim sisteminin her kademesinde kaliteyi öncelikli k,l,yoruz. Kontenjan planlamas,nda önceli imiz kontenjanlar,n ve yerle en say,lar,n,n hadsiz hesaps,z art,r,lmas, de ildir.ø* ifadesine ö retim üyelerinin ço unlu u aksi yönde görü beyan etmi lerdir (YÖK, 2017c).

Ara t,rman,n sonuçlar, çerçevesinde bilgisayar ve e itim teknolojileri ve fen e itimi programlar,n,n lisans düzeyinde kontenjanlar,n,n s,n,rland,r,lmas,na yönelik ad,malar at,labilece i dü ünülmektedir. Ö retmen yeti tirme politikalar,nda istihdam oda , ö retim üyeleri taraf,ndan en çok vurgulanan ba l,ca unsurlardan biri olarak görülmektedir. Politika üreticileri ve e itimin payda lar,n,n ö retmen yeti tirme ve e itim politikalar,nda uzun vadeli programlar,nda ilgili ihtiyaç analizlerini bu do rultuda organize etmeleri; k,sa, orta, uzun vadeli planlamalar, bu çerçevede gerçekle tirmeleri gerekti i dü ünülmektedir. İlgili çal, man,n daha geni ölçekli bir ekilde (kontenjan doluluk oran, dü ük olan di er yüksekö retim programlar,nda) gerçekle tirilmesi ve hem ön lisans hem de lisans düzeyinde ilgili programlarda ö renim gören ö rencilerin duygu ve dü üncelerinin de incelendi i çal, malar,n üretilmesi bu çal, ma ba lam,nda önerilmektedir.

Kaynaklar

- Aktürk, A. O. (2012). Ö retmen adaylar,n,n ö renmeye ili kin tutumlar,n,n ö retmenlik mesle ini tercih etme nedenlerine ve akademik ba ar,lar,na göre incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi K,r ehir E itim Fakültesi Dergisi*, 13(3),283-297.
- Arslan, K. (2011). Üniversiteli gençlerde mesleki tercihler ve giri imcilik e ilimleri. *Do u Üniversitesi Dergisi*, 3 (2), 1-11.

- Aypay, A. (2010). Genel Öz Yeterlik Ölçe için (GÖYÖ) Türkçeye uyarlama çal, mas,. *nönü Üniversitesi E itim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 113-131.
- Aytekin, A. (2005). *Meslek seçimini etkileyen sosyo-ekonomik ve kültürel faktörler (Isparta örne i)*. Yay,nlanmam, Yüksek Lisans Tezi.üleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Azar, A. (2011). Türkiye'deki ö retmen e itimi üzerine bir söylem: Nitelik mi, nicelik mi. *Yüksekö retim ve Bilim Dergisi*, 1(1), 36-38.
- Büyüköztürk, ., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, . & Demirel, F. (2012). *Bilimsel ara t,rma yöntemleri (12. bs.)*. Ankara: PegemA Yay,nc,1,k.
- Çermik, H., ahin, B., & Do an, A. . (2010). S,n,f ö retmenli i ö retmen adaylar,n,n ö retmenlik mesle ini tercih sebepleri. *Pamukkale Üniversitesi E itim Fakültesi Dergisi*, 28(28), 201-212.
- Çur atay, V. (2011). *Üniversite s,nav,na girecek ö rencilerin meslek seçimini etkileyen sosyo-kültürel faktörler: Malatya'daki lise son s,n,f ö rencileri uygulamas,.* Yay,nlanmam, Yüksek Lisans Tezi. önü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,Malatya.
- Demirel, H. G., Demirel, E. T., & Dü ükcan, M. (2012). *Ya am amaçlar, ve meslek seçimi: Üniversite Ö rencileri Örne i*. çinde: 1. Ulusal Ünye . .B.F letmecilik Sempozyumu Bildiriler Kitab, (325-336). Ünye, Ordu.
- Eser, . (2010). *Toplumsal cinsiyetin meslek seçimindeki rolü ve sekreterlik mesle i üzerine bir uygulama*. Yay,nlanmam, Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi E itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- K,yak, S. (2006). *Genel lise ö rencilerinin meslek seçimi yaparken temel ald, , kriterler*. Yay,nlanmam, Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, stanbul.
- Korkut Owen, F., Kepir, D. D., Özdemir, S., Özlem, U., & Y,lmaz, O. (2012). Üniversite ö rencilerinin bölüm seçme nedenleri. *Mersin Üniversitesi E itim Fakültesi Dergisi*, 8(3),135-151.
- Köksal, N. & Demirel, Ö. (2008). Yans,t,c, dü ünmenin ö retmen adaylar,n,n ö retmenlik uygulamalar,na katk,lar,. *Hacettepe Üniversitesi E itim Fakültesi Dergisi*, 34(34),189-203.
- Kumanda , H., & Kutlu, Ö. (2014). Yüksekö retime ö renci seçmede ve yerle tirmede kullan,lan s,navlar,n olu turdu u risk faktörlerinin okul ba ar,s, üzerindeki etkileri. *Türk Psikoloji Dergisi*, 29(74), 15-31.
- Ölçme, Seçme ve Yerle tirme Merkezi. (2017). *Yüksekö retim programlar,na al,nacak ö rencilerin seçimi için ö renci seçme ve yerle tirme sistemi(ÖSYS)*. <http://www.osym.gov.tr/TR,8832/hakkinda.html> adresinden edinilmi tir (Eri im tarihi: 6 Kas,m 2017).
- Özo lu, M. (2010). Türkiye'de ö retmen yeti tirme sisteminin sorunlar,.
<https://www.setav.org/turkiyede-ogretmen-yetistirme-sisteminin-sorunlari/> adresinden edinilmi tir(Eri im tarihi: 5 Kas,m 2017).
- Öztemel, K. (2012). Kariyer karars,zl, , ile mesleki karar verme öz yetkinlik ve kontrol oda , aras,ndaki ili kiler. *Gazi Üniversitesi Gazi E itim Fakültesi Dergisi*, 32(2), 459-477.
- Saatçio lu, Ö., Özmen, Ö. & Sürel Özer, P. (2003). Bilgi okuryazarl, , becerilerinin geli tirilmesinde kütüphanelerin rolü ve Dokuz Eylül Üniversitesi uygulamas,.
Bilgi Dünyas,, 4(1), 45-63.

- Türnüklü, A. (2000). E itim bilim ara t,rmalar,nda etkin olarak kullan,labilecek nitel bir ara t,rma tekni i: görü me. *Kuram ve Uygulamada E itim Yönetimi Dergisi*, 6(4), 543-559.
- Üstüner, M., Demirta , H., & Cömert, M. (2010). Ö retmen adaylar,n,n ö retmenlik mesle ine yönelik tutumlar, (nönü Üniversitesi, E itim Fakültesi Örne i). *E itim ve Bilim*, 34(151), 140-155.
- Yelken, K. (2008). *Ortaö retim son s,n,f ö rencilerinin üniversite tercihlerini ve meslek seçimini etkileyen faktörler "Sakarya il merkezi örne i"*.Yay,nlanmam, Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Yıldırım, A. (1999). Nitel ara t,rma yöntemlerinin temel özellikleri ve e itim ara t,rmalar,ndaki yeri ve önemi. *E itim ve Bilim*, 23(112),7-17.
- Yüksekö retim Kurulu Ba kanl, , (2017a). Yüksekö retim Kurumlar, S,nav,, <http://www.yok.gov.tr/web/guest/yks-sikca-sorulan-sorular> adresinden edinilmi tir (Eri im tarihi: 5 Kas,m 2017).
- Yüksekö retim Kurulu Ba kanl, , (2017b). Merkezi Yerle tirme le Ö renci Alan Yüksekö retim Lisans Programlar,, http://dokuman.osym.gov.tr/pfdokuman/2017/OSYS/YER/Tablo-4_12082017.pdf adresinden edinilmi tir (Eri im tarihi: 23 Ekim 2017).
- Yüksekö retim Kurulu Ba kanl, ,, (2007). *Türkiye'nin yüksekö retim stratejisi*. http://www.yok.gov.tr/documents/10279/30217/yok_strateji_kitabi/27077070-cb13-4870-aba1-6742db37696b adresinden edinilmi tir (Eri im Tarihi: 6 Kas,m 2017).
- Yüksekö retim Kurumu Ba kanl, ,, (2017c). *2017 LYS: Tercihler kalite ve istihdam odakl,,* http://yok.gov.tr/documents/10279/35516479/YOK_2017_Lys_Yerlestirme_Analizi.pdf adresinden edinilmi tir (Eri im tarihi: 23 Ekim 2017).

Extended Abstract

Purpose

University education creates a fundamental ground for professional occupations that will suffice the needs of a country, and also for the advancement of a country which is in a race of development among other countries. The election and placing of young people into university education has a critical importance for the countries that have high amount of youth population. An elaborate placement of the students in the university is a necessary measure for the young people to prevent the problem of employment and to develop the economically self-sufficient country profile within the changing and developing world order. It is possible to see that our country is constantly searching for the strategy of selecting students for university education since 1970's. When the regulations in the central examinations applied in the selection of students for higher education are examined, it is seen that each system has a lifespan of 7-10 years. This situation raises questions and debates about the student selection strategy. In the studies on the factors affecting the choice of profession in Turkey, certain factors such as socio-economic level, employment and unemployment are determined to be the main factors affecting occupational preferences (Çura atay, 2010, Arslan,

2011, Eser, 2010, Yelken, 2008, K,yak, 2006, Aytekin, 2005). This has also become an effective factor in the selection of the teaching profession as a career. It is seen that the preference of assignment is higher in the teaching branches that have higher employment conditions. According to the statistics of Student Selection and Placement Center (OSYS) after the results of the 2017 Student Selection and Placement System, departmental quotas regarding the teaching branches of Computer and Instructional Technology and Science Education were meaningfully left empty. The first occurrence of such an occasion caused controversy. In this sense, the aim of this study is to determine the opinions of the faculty members in Department of Computer and Instructional Technology, the Department of Science Teaching, and the Department of Educational Sciences regarding the quota status after the 2017 OSYS results.

Results

When the opinions on the reasons for the decrease in occupancy rates of the teaching staff are examined, 34 faculty members uttered the employment problems in the related fields, 19 faculty members uttered the minimum success rating of 240.000 point imposed on education faculties, 11 faculty members uttered the lack of administrative organs related to planning and teaching policies, 8 faculty members uttered the viewpoint of the society regarding the teaching profession, 8 faculty members uttered the change in the test system, 5 faculty members uttered the numbered amount of programs that a student can prefer in relevant fields, 4 faculty members uttered the inadequacy of the programs regarding the fulfillment of the expectations of students for the future, 3 faculty members uttered the inadequacy of a good publicity for the relevant fields, 3 faculty members uttered the fact that the base points of the departments are no longer in the guide, and 2 faculty members uttered that the students coming from vocational schools do not perform a sufficient success. When the solution proposals for the problems faced by the faculty members is examined; 35 faculty members uttered an education planning based on restructuring and re-planning of education faculties according to employment needs, 15 faculty members uttered the reorganization of the programs for vocational guidance by relevant institutions, 9 faculty members uttered the limitation of student quotas for relevant programs, 9 faculty members uttered the reorganization and progress of teaching profession, 7 faculty members uttered the reorganization of compulsory courses in the secondary education programs, and 5 faculty members uttered the reorganization of test systems for the university entrance process.

Discussion

Employment is seen as an important factor in the preference of occupation for students. The findings of the lecturers and the findings in the literature are overlapping. An increase in the

influence of external factors in the practice of a profession such as teaching, which requires patience, self-sacrifice and responsibility, may influence the quality of the teaching profession and the quality of education. When the opinions of the faculty members regarding the teaching profession are examined, it has been seen that the opinions about the qualifications of the teacher candidates and the vocational guidance emphasize this point. In the news regarding the University Entrance Exam of 2017, the Higher Education Institution highlights the importance of 240.000 base point in the increase of quality, although it had some negative effects for the occupancy rates. This causes certain discussions regarding pedagogical formation applications, and it has been considered that the press speeches of the officials of Ministry of National Education regarding the relevant programs and edification of teachers affect the reputation of the teaching occupation in the public opinion Our work points that the faculty members also think in that way.

Conclusion

Within the framework of the results of our research, it is thought that steps may be taken to limit the quota of computer and instructional technologies, and science-computer education programs at the undergraduate level. In teacher training policies, employment is among one of the most important elements emphasized by the faculty members. In this framework, it is important for policy makers and education shareholders to conduct the analysis of potential needs and to realize the short, middle, and long run planning in their policies of long-term teacher edification and education. It is suggested that this very study should be carried out on a wider scale (in other higher education programs with low occupancy rates) and that the studies which also consider the feedbacks from students studying at both the associate degrees and undergraduate levels should be encouraged.